

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.006.08.2022

Pan
Bogdan Fryze
Dyrektor

Zakład Gospodarki Komunalnej w Żaganiu
ul. Kolejowa 88
68-100 Żagań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004 – Udzielanie ulg w spłacie należności w spłacie należności cywilnoprawnych przez organy gmin województwa lubuskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu, ul. Kolejowa 88, 68-100 Żagań ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bogdan Fryze, Dyrektor Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu ² , od dnia 1 grudnia 2018 roku.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą zostaną objęte lata 2019-2022 (do czasu zakończenia kontroli, z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
KontrolerKontroler	Katarzyna Smereczyńska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/114/2022 z dnia 7 listopada 2022 r. (akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dalej: *Zakład*.

² Dalej: *Dyrektor*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność Zakładu w latach 2019-2022 w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocena negatywna wynika przede wszystkim z dużej liczby udzielonych ulg (65,5% ogółu objętych badaniem spraw⁵) niezgodnie z obowiązującymi w gminie Żagań o statusie miejskim⁶ zapisami uchwał⁷ dotyczących udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

W 19 przypadkach (na 32 objęte badaniem) dotyczących umorzenia z urzędu należności cywilnoprawnych nie przestrzegano uregulowań dotyczących pisemności postępowania, gdyż przed udzieleniem ulgi nie pozyskano aktualnej dokumentacji potwierdzającej zaistnienie przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi. Również przy rozkładaniu należności na raty (100 % badanych wniosków) oraz przy zawieraniu porozumień o umorzeniu należności na wniosek dłużnika (25% badanych wniosków) Zakład nie przeprowadził szczegółowego wyjaśnienia okoliczności potwierdzających zaistnienie przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi, tj. *ważnego interes dłużnika* lub *interesu publicznego*. We wskazanych przypadkach od dłużników nie wymagano bowiem opisu aktualnej sytuacji finansowej, nie egzekwowano przedłożenia dokumentów potwierdzających zasadność wniosku oraz w większości przypadków (69,6% badanych spraw) nie żądano przedłożenia oświadczenia majątkowego. Ponadto przy rozkładaniu należności na raty (100% badanych spraw) nie przestrzegano zapisów uchwały z 2014 r. dotyczących obowiązku zawierania z dłużnikami pisemnych porozumień.

Podkreślenia wymaga, że we wszystkich objętych badaniem postępowaniach przestrzegano limitu kwotowego uprawniającego Dyrektora Zakładu do udzielenia ulgi, a niewątpliwy wpływ na zakres i skalę stwierdzonych nieprawidłowości miały trudności związane z funkcjonowaniem Zakładu w warunkach pandemii Covid-19.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Badaniem objęto ogółem 55 postępowań w sprawie udzielania ulg, z tego 40 spraw dotyczących umorzeń należności cywilnoprawnych (32 z urzędu i osiem na wniosek) oraz 15 spraw dotyczących rozłożeń na raty należności cywilnoprawnych.

⁶ Dalej : *Miasto*.

⁷ Uchwała nr LXVIII/102/2014 z dnia 30 października 2014 r. - obowiązywała do dnia 30 czerwca 2021 roku w części dotyczącej udzielania pomocy publicznej (dalej: *Uchwała z 2014 r.*) oraz Uchwała nr XXXVII/202/2021 z dnia 26 listopada 2021 r. - obowiązywała od dnia 18 grudnia 2021 r. do nadal (dalej: *Uchwała z 2021 r.*).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych

Opis stanu faktycznego

Zakład został utworzony⁹ z dniem 1 lipca 1991 r. jako gminna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność w formie zakładu budżetowego. Mienie Zakładu jest mieniem komunalnym, oddanym w trwały zarząd, a wartość kapitału zakładowego jakim administruje na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła 2 872 214,04 zł.

(akta kontroli str. 4-8)

Przedmiotem działalności Zakładu jest świadczenie usług na rzecz gminy Żagań o statusie miejskim i jego mieszkańców, m.in. w zakresie administrowania powierzonymi nieruchomościami z gminnego zasobu, prowadzenia całokształtu spraw związanych z gospodarowaniem lokalami komunalnymi mieszkalnymi i użytkowymi oraz cmentarzem komunalnym.

(akta kontroli str. 9-15)

Decyzje dotyczące działalności Zakładu były podejmowane przez Dyrektora na podstawie posiadanych pełnomocnictw udzielonych przez Burmistrza Miasta Żagań (dalej: *Burmistrz*).

(akta kontroli str. 16-24)

W kontrolowanym okresie, w Zakładzie udzielano ulg na podstawie uchwał Rady Miasta z 2014 r. i 2021 r. w sprawie określania szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w zapłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających Gminie Żagań o statusie miejskim lub jego jednostkom organizacyjnym oraz wskazania organu lub osób do tego uprawnionych.

Stosownie do postanowień ww. uchwał organem uprawnionym do udzielania ulg bez względu na kwotę był Burmistrz, natomiast Dyrektor Zakładu jeżeli kwota należności pieniężnych nie przekraczała, w przypadku Uchwały z 2014 r. 17 000 zł lub w przypadku Uchwały z 2021 r. 25 000 zł.

Należności pieniężne mogły być umarzone na wniosek dłużnika w całości lub w część, a ich spłata mogła być odraczana lub rozkładana na raty w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem dłużnika lub interesem publicznym. Ponadto w uchwałach wskazano, że wniosek powinien zawierać opis aktualnej sytuacji finansowej wraz z dokumentacją potwierdzającą okoliczności w nim wymienione oraz w przypadku osoby fizycznej – oświadczenie majątkowe¹⁰. Stosownie do postanowień ww. uchwał, organ¹¹ lub osoba uprawniona¹² w przypadku

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Na mocy Uchwały Nr IX/47/91 Rady Miejskiej w Żaganiu z dnia 27 czerwca 1991 r. w sprawie powołania zakładu budżetowego pod nazwą Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Żaganiu.

¹⁰ Będące załącznikiem do Uchwały z 2014 r. i Uchwały z 2021 r.

¹¹ Burmistrz.

¹² Dyrektor.

stwierdzenia, że przedstawione dokumenty są niewystarczające do udzielenia ulgi, wzywa dłużnika do ich uzupełnienia¹³.

W Uchwale z 2014 r oraz Uchwale z 2021 r. określono również możliwość zastosowania z urzędu ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, jeżeli wystąpią następujące okoliczności:

- osoba fizyczna zmarła, nie pozostawiając żadnego majątku albo pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, którego łączna wartość nie przekraczała 6 000 zł;
- osoba prawna - została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie;
- zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne;
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej uległa likwidacji.

(akta kontroli str. 25-35)

Zarządzeniem¹⁴ Dyrektora wprowadzono możliwość rzeczowego odpracowania zaległości czynszowych oraz zaległości za bezumowne korzystanie z lokalu. Świadczenia były wykonywane w formie czynności uzgodnionych i oszacowanych¹⁵ przez strony, na podstawie aneksu do umowy, a w przypadku odpracowania odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu, zawierano umowę dotyczącą spłaty zadłużenia w formie świadczenia rzeczowego.

(akta kontroli str. 36-44)

Zakład nie wprowadził odrębnych procedur dotyczących umarzania, odraczania i rozkładania należności na raty oraz monitorowania i windykowania należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 36-44)

W latach 2019-2022 (do 31 grudnia) Zakład udzielił następujących ulg w spłacie należności cywilnoprawnych na ogólną kwotę 1 275 803,53 zł (łącznie przyznano 550 ulg, w tym 162 z urzędu i 388 na wnioski dłużników), z tego:

- odraczanie terminu płatności – w 2020 r. udzielono trzy ulgi na wniosek, na łączną kwotę 15 459,45 zł;
- rozkładanie na raty: rozpatrzono 357 spraw na łączną kwotę 711 453,21 zł, w tym w 2019 r. udzielono 123 ulg na kwotę 263 211,48 zł, w 2020 r. udzielono 96 ulg na kwotę 221 264,87 zł, w 2021 r. 79 ulg na kwotę 122 312,88 zł oraz w 2022 r. 59 ulg na kwotę 104 663,98 zł;
- umarzanie: rozpatrzono 190 spraw na łączną kwotę 548 890,87 zł, w tym w 2019 r. udzielono 32 ulgi na kwotę 58 564,13 zł, w 2020 r. udzielono 57 ulg na kwotę 232 006,18 zł, w 2021 r. 46 ulg na kwotę 70 293,67 zł, a w 2022 r.

¹³ § 8 Uchwały z 2014 r. i Uchwały z 2021 r.

¹⁴ Zarządzenie nr 04/2011 Dyrektora Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu z dnia 20.04.2011 r. w sprawie: ułatwienia spłaty zadłużenia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej i życiowej w formie świadczenia rzeczowego na rzecz ZGM (dalej: *Zarządzenie Dyrektora*).

¹⁵ Wykaz stawek za czynności realizowane w ramach świadczenia rzeczowego znajdował się w załączniku nr4 do Zarządzenia. Stawki zostały zaktualizowane Zarządzeniem nr 08/2022 Dyrektora z dnia 23.05.2022 r.

55 ulg na kwotę 188 026,89 zł (w tym jedno umorzenie na kwotę 7 903,57 zł dotyczyło zlikwidowanej pozarolniczej działalności gospodarczej), przy czym:

- z urzędu rozpatrzono 162 sprawy na łączną kwotę 450 876,07zł, w tym w 2019 r. udzielono 28 ulg na kwotę 50 560,61 zł, w 2020 r. – 46 ulg na kwotę 196 931,35 zł, w 2021 r. – 40 ulg na kwotę 54 807,24 zł, a w 2022 r. – 48 ulg na kwotę 148 576,87 zł;
- na wniosek rozpatrzono 28 spraw na łączną kwotę 98 014,80 zł, w tym w 2019 r. udzielono cztery ulg na kwotę 8 003,52 zł, w 2020 r. – 11 ulg na kwotę 35 074,83 zł, 2021 r. – sześć ulg na kwotę 15 486,43 zł, a w 2022 r. siedem ulg na kwotę 39 450,02 zł.

(akta kontroli str. 45-98)

Badaniem pod względem zgodności przyznawania ulg z postanowieniami ww. uchwał w sprawie udzielania ulg zostało objętych 40 największych umorzeń o łącznej kwocie 314 812,95 zł (tj. 57,4 % wszystkich kwotowo złożonych i rozpatrzonych wniosków), z tego osiem udzielonych na wniosek (o wartości 47 218,91 zł) oraz 32 udzielonych z urzędu (o wartości 267 594,04 zł), a także dokumentację dotyczącą rozłożenia na raty 15 należności¹⁶ w łącznej kwocie 19 845,37 zł, które zostały rozpatrzone w Zakładzie w okresie od 1 lipca 2021 r. do 17 grudnia 2021 r.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że:

- w przypadku 13 z 32 badanych spraw dotyczących umorzeń z urzędu zaistniały przesłanki uprawniające do zastosowania ulgi (tj. m.in. dłużnik zmarł nie pozostawiając majątku, jednostka nieposiadająca osobowości prawnej została wykreślona z rejestru przedsiębiorców, zachodziło uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne, a spadkobiercy złożyli protokół oświadczenia o odrzuceniu spadku); natomiast w pozostałych 19 przypadkach¹⁷ udzielenie ulgi nie zostało poprzedzone szczegółowymi wyjaśnieniami i udokumentowaniem okoliczności uzasadniających udzielenie ulgi oraz ich analizą¹⁸ (dotyczyło to osób, które zamieszkiwały samotnie i zmarły, nie pozostawiły żadnego majątku), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 100-205)

- w przypadku ośmiu należności umorzonych na wniosek z dłużnikami zawarto wymagane postanowieniami ww. uchwał porozumienia¹⁹, przy czym:
  - w sześciu przypadkach ulgi zostały udzielone po wykazaniu i udokumentowaniu zaistnienia przesłanki *ważnego interesu dłużnika*

¹⁶ Wnioski dotyczyły rozłożenia na raty czynszów, należności zasądzonych, należności za usługi cmentarne, rozliczeń technicznych za lokale.

¹⁷ O łącznej wartości udzielonych ulg 168 229,31 zł.

¹⁸ Zgodnie z § 4 ust. 1 Uchwały z 2014 r. i 2021 r. należności pieniężne mogły być umarzone z urzędu w przypadku wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: ustawa *ufp*) tj. jeżeli osoba fizyczna zmarła nie pozostawiając żadnego majątku, albo pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawiła przedmioty codziennego domowego użytku, których łączna wartość nie przekracza 6 tys. zł. Oprócz tego do umarzenia należności z urzędu stosowany jest § 9 ww. uchwał, stanowiący, że w przypadku, należności za które odpowiada więcej niż jeden dłużnik, umorzenie może nastąpić gdy warunki umorzenia są spełnione przez wszystkich dłużników.

¹⁹ Zgodnie z § 5 pkt. 2 uchwały udzielenie ulgi na wniosek dłużnika następowało w formie pisemnej poprzez zawarcie porozumienia między dłużnikiem a Burmistrzem lub osobą uprawnioną (do wysokości kwot określonych w Uchwale z 2014 r. i Uchwale z 2021 r.).

(dłużnicy nie byli w stanie uiścić należności ze względu na wysokość dochodów i osób będących na ich utrzymaniu wywołane ubóstwem, bezrobociem, długotrwałą lub ciężką chorobą) – porozumienia zawarto po wyjaśnieniu wszystkich okoliczności sprawy w zakresie przesłanek zastosowania ulgi i ich analizą;

- w dwóch przypadkach²⁰ porozumienia o umorzeniu należności zostały zawarte pomimo nieprzedłożenia przez wnioskodawców pełnej dokumentacji potwierdzającej zasadność udzielenia ulgi²¹, co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 100-105, 206-225)

➤ w przypadku rozłożenia na raty 15 należności:

- we wszystkich przypadkach dłużnicy złożyli pisemny wniosek o udzielenie ulgi w spłacie należności, które nie zawierały opisu aktualnej sytuacji finansowej oraz innych okoliczności uzasadniających składany wniosek, a Zakład przed udzieleniem ulgi nie wzywał wnioskodawców do ich uzupełnienia; ponadto przy udzielaniu ulgi nie przestrzegano formy pisemnej wynikającej z Uchwały z 2014 r., nie zawierano z dłużnikami porozumień, co szerzej zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 226-258)

W latach 2019-2022 na podstawie Zarządzenia Dyrektora z osobami fizycznymi, które zalegały z opłatami czynszowymi na rzecz Miasta zawierano aneksy²² do umów najmu, zgodnie z którymi odpracowana w formie świadczeń rzeczowych została zaległość w łącznej kwocie 88 298,03 zł, z czego w 2019 r. należności na rzecz Miasta odpracowało 15 dłużników na kwotę 24 234,99 zł, w 2020 r. 17 dłużników na kwotę 31 658,00 zł, w 2021 r. 11 dłużników na kwotę 17 200,00 zł oraz w 2022 r. 14 dłużników na kwotę 15 205,04 zł.

(akta kontroli str. 259-266)

W okresie objętym kontrolą 67 osobom fizycznym dwukrotnie udzielono ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, a trzy-krotnie 10 osobom fizycznym .

(akta kontroli str. 267-271)

W latach 2020-2021, w związku z pandemią Covid-19, Zakład działając w oparciu o Zarządzenia Burmistrza nr: 114/2020²³, 325/2020²⁴ i 372/2020²⁵ na podstawie złożonych przez dzierżawców wniosków zawierał aneksy do umów, odstępując od pobierania opłat za okresy wskazane w Zarządzeniach. Ze zwolnienia skorzystało ogółem 26 (ogółem zawarto 63 aneksy) na kwotę 29 827,42 zł, z czego ze zwolnienia z opłat w 2020 r. skorzystało 14 dzierżawców (zawarto 36 aneksów) na kwotę 18 576,03 zł oraz w 2021 r. – 12 dzierżawców (zawarto 27 aneksów), a kwota zwolnienia z opłat wyniosła 11 251,39 zł.

(akta kontroli str. 272-282)

²⁰ O łącznej wartości udzielonych ulg 18 899,94 zł (tj. 40% wartości umorzeń na wniosek strony).

²¹ Zgodnie z § 8 pkt 2 do wniosku osoby fizycznej o udzielenie ulgi powinno być załączone oświadczenie majątkowe oraz wg pkt 3 dokumenty potwierdzające okoliczności wymienione we wniosku.

²² Aneksy zawierano z dłużnikami, których zaległość nie przekraczała 15 000 zł.

²³ Z dnia 21 kwietnia 2020 r., obowiązywało w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 30 czerwca 2020 r.

²⁴ Z dnia 27 listopada 2020 r., obowiązywało w okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

²⁵ Z dnia 30 grudnia 2020 r., obowiązywało w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 marca 2021 r.

W badanym okresie nie zawarto żadnej ugody w sprawie spornej należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 288)

W latach 2019-2022 w Zakładzie nie przeprowadzano kontroli/audytów wewnętrznych w zakresie przyznawania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 288)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, które stanowiły pomoc publiczną.

(akta kontroli str. 99)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 19 przypadkach (59,4% badanych spraw) umorzenia z urzędu należności na łączną kwotę 168 229,31 zł nie przestrzegano uregulowań dotyczących pisemności postępowania. W przedłożonych sprawach udzielenie ulgi nie było poprzedzone pozyskaniem aktualnej dokumentacji potwierdzającej zaistnienie przesłanek zastosowania ulgi. Powyższe stanowiło naruszenie § 4 ust. 1 Uchwały z 2014 r. i Uchwały z 2021 r. w sprawie udzielania ulg, który stanowi, że należności mogą być umarzone z urzędu, jeżeli osoba fizyczna zmarła nie pozostawiając żadnego majątku albo majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów, albo osoba pozostawiła przedmioty codziennego użytku o wartości nieprzekraczającej 6 tys.).

(akta kontroli str. 104-205)

Dyrektor Zakładu wyjaśnił, że Sytuacja rodzinna jak i finansowa tych osób była ogólnie znana zarówno pracownikom ZGM jak i Ośrodkowi Pomocy Społecznej, z którym na bieżąco współpracujemy, w zakresie wymiany informacji, zarówno w zakresie zapewnienia im lokali socjalnych, jak i ich sytuacji materialnej oraz pomocy w regulowaniu opłat za lokal (...). Z uwagi na powyższe, kierując się zasadą celowości oraz efektywności wydatkowania środków publicznych, za niezasadne uznano ponoszenie dalszych wydatków, w celu potwierdzenia ogólnie znanych faktów związanych z pozostawionym majątkiem oraz spadkobiercami tych osób. Ograniczono się do informacji pozyskanych w toku najmu lokali socjalnych przez te osoby, prowadzonych uprzednio bezskutecznych postępowań egzekucyjnych oraz informacji z innych komórek organizacyjnych Gminy.

(akta kontroli str. 291)

2. W dwóch przypadkach umorzenia na wniosek strony należności na łączną kwotę 18 899,94 zł (25% badanych spraw) przed podpisaniem porozumienia nie wyegzekwowano od dłużników niezbędnych dokumentów potwierdzających zasadność przyznania ulgi.

Porozumienia o umorzeniu należności zostały zawarte, w jednym przypadku²⁶ na podstawie przesłanego w formie elektronicznej za pomocą poczty mailowej wniosku, bez wezwania dłużnika do jego uzupełnienia, a w drugim przypadku²⁷, po wezwaniu strony do uzupełnienia wniosku, strona dostarczyła jedynie oświadczenia majątkowe, bez dokumentów potwierdzających zasadność

²⁶ Porozumienie nr 17/1319/2020 z dnia 27.03.2020 r. – umorzono 7 157,74 zł w czasie obowiązywania Uchwały z 2014 r.

²⁷ Porozumienie nr 6/3789/2022 z dnia 14.02.2022 r. – umorzono 11 742,20 zł w czasie obowiązywania Uchwały z 2021 r.

składanego umorzenia należności. W jednym i drugim przypadku postępowanie było niezgodne z zapisami Uchwały z 2014 r. oraz Uchwały z 2021 r., w których w § 8 wskazano, że do wniosku składanego przez osoby fizyczne należy dołączyć oświadczenie majątkowe²⁸ oraz dokumenty potwierdzające sytuację finansową oraz wszelkie okoliczności uzasadniające ważny interes dłużnika²⁹.

(akta kontroli str. 100-103, 206-225)

Dyrektor Zakładu wyjaśnił:

- w przypadku porozumienia nr 17/1319/2020, że „(...) z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne związane z pandemią koronawirusa, utrudnienia w pozyskiwaniu dokumentów oraz ograniczenia w prowadzeniu korespondencji papierowej, mając na uwadze złożone około 14 miesięcy wcześniej oświadczenie majątkowe dłużnika, uzupełnione zaświadczeniem o zarobkach, po uzyskaniu drogą elektroniczną oświadczenia dłużnika o braku zmian w jego sytuacji majątkowej, dokumenty te przyjęto za podstawę rozpatrzenia wniosku o umorzenie odsetek od spłaconego przez niego zadłużenia w zakresie należności głównej;

- w przypadku porozumienia 6/3789/2022, iż: „W złożonych na wezwanie ZGM oświadczeniach majątkowych oboje spadkobierców dłużnika, pod odpowiedzialnością kamą za składanie fałszywych oświadczeń, wykazali brak dochodów, bądź symboliczny dochód z prac dorywczych, którego nie są w stanie poprzeć stosownym zaświadczeniem. Pani oświadczyła również że nie jest w stanie udokumentować zaświadczeniem dochodów męża, na utrzymaniu którego pozostaje z uwagi na to, że również utrzymuje się z prac dorywczych na budowach”.

(akta kontroli str. 291-292)

3. W 15 przypadkach (100%) rozkładania należności na raty (na łączną kwotę 19 845,37 zł) udzielono ulgi bez zawarcia z dłużnikami porozumień oraz badania przesłanek uzasadniających ważny interes dłużnika lub interes publiczny, co było niezgodne z § 5 ust. 1 i 2 Uchwały z 2014 r. Nie zachowano również zasady pisemności postępowania, nie egzekwując od dłużników obowiązku przedłożenia dokumentów wymaganych uchwałą w sprawie udzielania ulg, tj.: wniosku uzasadniającego zasadność przyznania ulgi, dokumentów potwierdzających okoliczności podnoszone we wniosku oraz oświadczenia majątkowego, którego wzór określono w załączniku do Uchwały z 2014 r., stanowiło naruszenie § 8 ust. 2-5 Uchwały z 2014 r.

(akta kontroli str. 226-258)

Dyrektor Zakładu wyjaśnił, że „Z uwagi na panującą sytuację oraz realne zagrożenie utraty zdrowia, mając na względzie postulaty pracowników oraz dobro mieszkańców aby nie narażać ich na dodatkowe kontakty związane z pozyskiwaniem zaświadczeń oraz ich dostarczaniem do zakładu, odstąpiono od wzywania wnioskodawców do uzupełniania dokumentów związanych ze złożonymi przez nich wnioskami o rozłożenie zadłużeń na raty, opierając się na uzgodnieniach telefonicznych oraz wcześniejszych dokumentach potwierdzających ich sytuację finansową. Z tych samych względów odstąpiono również od spisywania porozumień o rozłożeniu spłaty wymaganych kwot na raty”.

(akta kontroli str. 295-296)

²⁸ § 8 ust. 2 Uchwały z 2014 r. i Uchwały z 2021 r

²⁹ § 8 w związku z § 5 Uchwały z 2014 r. i Uchwały z 2021 r.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Udzielanie ulg we spłacie należności cywilnoprawnych z urzędu wyłącznie po uprzednim wykazaniu i udokumentowaniu przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi.
2. Egzekwowanie od dłużników wnoszących o udzielenie ulgi kompletnych dokumentów wymaganych uchwałą w sprawie udzielania ulg w celu wykazania i udokumentowaniu przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi na wniosek.
3. Zachowanie pisemności postępowania poprzez zawieranie z dłużnikami porozumień o rozłożeniu należności na raty wymaganych uchwałą w sprawie udzielenia ulgi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 27 stycznia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Kontroler
Katarzyna Smereczyńska
Specjalista k. p.

p. o. Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis